

14.2.2025

Liikenne- ja viestintäministeriö

Viite: Liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntö (VN/24353/2024)

Valtiovarainministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle eurooppalaista medianvapausasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Mediavapausasetuksen 25 artikla velvoittaa, että asetuksessa tarkoitettujen viranomaisten ja julkisten tahojen sekä niiden suorassa tai välillisessä määräysvallassa olevien yhteisöjen on asetettava julkisesti saataville sähköisesti ja käyttäjätasolla muotoisissa muodossa vuosittain niiden mainosmenojen koskevat tiedot.

Hankintatietovarantoon on HE-luonnoksessa viitattu mahdollisena valtion mainontaa koskevien tietojen julkaisupaikkana. VM:n tammikuussa 2025 asettamassa kansallisen julkisten hankintojen tietovarannon perustamisen ja julkisyhteisöjen ostolaskutietojen julkaisemisen hankkeessa hankintatietopalvelu kattaisi tiedonkeruujärjestelmän, hankintatietovarannon sekä tietojen julkaisukanavana tutkiahallinto.fi palvelun, jota hankkeen yhteydessä jatkokehitetään. Valtion mainontaa koskevat tiedot voisivat tulla julkaistuksi tutkiahallinto.fi -palvelussa.

HE-luonnokseen liittyen hankintatietovarantohankkeen rajausten osalta VM toteaa, että hallitusohjelmakirjauksen mukaan tavoitteena on saattaa julkisyhteisöjen ostolaskut avoimesti saataville eikä tältä osin ole edellytetty julkisyhteisöjen suorassa tai välillisessä määräysvallassa olevien yhteisöjen ostolaskujen julkaisua, jotka toisaalta kuuluvat mediavapausasetuksen 25 artiklan soveltamisalaan. Tämän osalta VM toteaa, että HE:n perusteluissa tulisi avata sitä, missä ja millä tavoin julkisyhteisöjen suorassa tai välillisessä määräysvallassa olevien yhteisöjen mainontaa koskevat tiedot julkaistaisiin sekä sitä, miten julkaistaisiin mainontaa koskevat tiedot muiden julkisyhteisöjen osalta ennen kuin ne mahdollisesti tulevat toimitettaviksi hankintatietovarantoon tai hankintatietopalveluun.

VM toteaa myös, että hankintatietovarannon yhteydessä pyritään kattamaan mahdollisimman kattavasti eri julkisyhteisöt, mutta mahdolliset rajaukset ovat

mahdollisia ja soveltamisala on alustavasti osittain erilainen kuin LVM:n HE-luonnoksessa esittämä, jossa mm. eduskunta sekä itsenäiset julkisoikeudelliset laitokset ja säätiöt on rajattu pois medianvapausasetuksen soveltamisalasta, vaikka nämä kansallisen määritelmän mukaan ovat julkisyhteisöjä ja näihin sovelletaan hallinnon yleislakeja, kuten julkisuuslakia. Tämän osalta VM esittää täsmennettäväksi tehtyjen rajausten perusteluja.

VM kiinnittää huomiota myös siihen, että hankintatietovarantohankkeessa julkisyhteisöjen organisaatiotyyppejä koskevat mahdolliset siirtymäajat määritellään vasta myöhemmin ja tietoja aletaan vastaanottaa tietovarantoon porrastaen, aikaisintaan vuoden 2026 lopulta alkaen valtion virastojen ja laitosten ostolaskutietojen osalta. Kuntien, kuntayhtymien ja näiden liikelaitosten sekä hyvinvointialueiden ja -yhtymien ostolaskutietoja koskeva toimittamisvelvoite tulisi voimaan alustavan aikataulun mukaan vuoden 2027 aikana ja muiden julkisyhteisöjen osalta jossakin vaiheessa vuodesta 2028 eteenpäin.

HE-luonnoksen perusteluiden mukaan medianvapausasetusta on tulkittu siten, että myös kunnat, kuntayhtymät ja hyvinvointialueet ja hyvinvointiyhtymät kuuluvat ilmoitusvelvollisuuden piiriin. KV-vertailujen perusteella ei ole yksiselitteistä, millainen tulkinta vertailumaissa on tehty. Myöskään ehdotettu pykälämuotoilu ei kuvaa, mitä tahoja ilmoitusvelvollisuus koskee. Yhteismitallisen tietopohjan muodostaminen kansallisista tiedoista edellyttää sekä raportoitavan tietosisällön että raportoitavien yksiköiden yhteismitallista kansainvälistä määrittelyä.

HE:n valmistelussa on tunnistettu se, että kunnilla ja kuntayhtymillä sekä hyvinvointialueilla ja hyvinvointialueyhtymillä on lakisääteinen velvollisuus raportoida taloustietonsa Valtiokonttorin ylläpitämään kuntien ja hyvinvointialueiden tutkikuntia.fi-taloustietopalveluun. Esityksessä todetaan, että käyttäjien saatavilla ei kuitenkaan ole nykyisissä palveluissa yksittäisten viranomaisten tai julkisten tahojen vuosittain mainontaan käyttämiä menoja. Medianvapausasetus velvoittaa velvoitteiden soveltamisalaa kuuluvat organisaatiot julkaisemaan mainontaa koskevat tiedot verrattain yksityiskohtaisella tasolla ja katseltavassa muodossa.

Edellä mainitut Valtiokonttorin raportoinnin tietosisällöt määrittyvät valtion tehtävissään tarvitseman tiedon myötä. Medianvapausasetuksessa esitetty tietosisältö voidaan ottaa mukaan kuntien ja kuntayhtymien sekä hyvinvointialueiden sekä -yhtymien osalta Valtiokonttorille raportoitavaan kokonaisuuteen, mikäli tietosisällöt ja raportoinnin ajankohta eivät aiheuta suurta ylimääräistä raportointirasitetta. Tietosisällöt määritellään ja annetaan vuosittain VM:n asetuksella kutakin tilikautta edeltävänä kesänä. Tämä kyseessä oleva tietotarve voidaan ottaa mukaan tilikauden 2027 tietosisältöjä määriteltäessä ja tietosisältöjä käsittelevään yhteistyöryhmään (TATITYY) asia on jo viety tiedoksi 30.1.2025 kokouksessa.

Mikäli tieto kerätään tulevan ostolaskutietojen julkaisun hankkeen myötä tilikaudesta 2027 alkaen ostolaskudatana kuntien ja kuntayhtymien sekä hyvinvointialueiden ja -yhtymien osalta, vaatii se myös ostolaskuille laskentatunnisteen tähän

kyseiseen käyttötarkoitukseen tietojen erottamiseksi laskudatasta. Myös ostolas-
kutietojen julkaisu on suunnitteilla osaksi Valtiokonttorille tehtävää raportointia ja
selkeä tietosisältöjen määrittely tulee olla tehty ennen rakenteellisen ja määrä-
muotoisen raportoinnin aloittamista. Valtion virastojen ja laitosten, valtion liikelai-
tosten sekä muiden julkisyhteisöjen osalta, joiden osalta tietomäärittelyjä ei tehdä
TATITYY-yhteistyöryhmän puitteissa, Valtiokonttorille alustavan arvion mukaan
säädetäisiin määräyksenantovaltuus tietosisältöjen tarkemman määrittelyn osalta
hankintatietovarantohankkeeseen liittyen esimerkiksi ehdotettavaan hankintatie-
tovarantolakiin.

Raportoitavaksi tietotarpeeksi nostetaan asetuksen mukaisesti myös palvelua
toimittaneen mediapalvelun konsernin nimi. Konsernirakennetiedon osalta on
hyvä selvittää, onko se saatavilla esimerkiksi PRH:n tiedoista. Jolloin hankintoihin
liittyvät konsernisuhteet voisi muodostaa liikenne- ja viestintäministeriön tule-
vassa tietokannassa sen sijaan, että niitä edellytetään raportoitavaksi ostoja teke-
västä organisaatiosta.

Medianvapausasetuksen toimeenpanosta johtuvista uusista Liikenne- ja viestintä-
viraston tehtävistä aiheutuvat kustannukset on tarkoitus kattaa viraston nykyisten
toimintamenojen puitteissa. Tätä VM pitää kannatettavana.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Osastopäällikkö, budjettipäällikkö

Mika Niemelä

VN/24353/2024-VM-18

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: